VAN HET LIJDEN ONZES HEEREN.

II.

„Jerusalem, Jerusalem!"

> Jerusalem, Jerusalem, gij die de profeten doodt, en steenigt, die tot u gezonden zijn, hoe menigmaal heb ik uwe kinderen willen bijeenvergaderen, gelijkerwijs eene hen hare kiekens bijeenvergadert, onder de vleugelen; en gijlieden hebt niet gewild. Matth. 23 : 37.

Jerusalem had de liefde van Jezus' hart, en die gehechtheid aan Jerusalem vond haar band in Sions tempel, of liever nog in de heilige tegenwoordigheid Gods, die in dien tempel op de Cherubijnen rustte. Nooit heeft Jezus in de bestaande orde ingegrepen, dan alleen in den Tempel, om de eere van Gods heiligdom hoog te houden. Tot tweemaal toe dreef hij de kooplieden en wisselaars onder het geklak van den geeselriem den voorhof van het Heiligdom uit, naar allen kant in toorn uitroepend: „Maakt het Huis mijns Vaders niet tot een moordenaarskuil".

Tegenover de Samaritaansche vrouw bij Sichar aarzelde Jezus niet, nadruk op zijn band aan het Joodsche volk te leggen. „Vrouw, gijlieden aanbidt wat gij niet weet, wij aanbidden wat we weten, want de zaligheid is uit de Joden". Straks zou 't wel geestelijke aanbidding worden, maar in die ure was Jerusalem nog de plaatse der aanbidding, op Sion, in het Huis Zijns Vaders.

Reeds op twaalfjarigen leeftijd, met Maria op het Paaschfeest naar Jerusalem opgegaan, verliest Jezus zijn tijd niet op pleinen of in straten, maar voelt hij zich tot den Tempel onweerstaande aangetrokken, en zit daar neder onder de leeraren onder het indenken der Heilige Schrift. En ook hier heette het, dat dáárom die tempel hem boeide en aantrok, omdat in den Tempel „de dingen zijns Vaders zijn".

Er was aan dien Tempel ook pracht van bouw, wonderschoone steenen waren in de hooge muren op elkander geschoven, en ook Jezus boeide dit schoon; maar toen hij de laatste maal naar Jerusalem optoog en Sion's heuvel besteeg, stond de ondergang van al die pracht Jezus klaar voor oogen. „De dagen komen, zeg ik u, dat geen steen op den anderen zal gelaten worden".

Die Tempel op Sion zou niet blijven. De ure kwam, dat Gods heilige tegenwoordigheid niet meer op de vleugelen der Cherubs, maar in het hart der zijnen woonstede zou hebben. Wat op Sion slechts tijdelijk en voorloopig genoten was, zou in hem zelf eerst hooger vorm aannemen. Hij zelf zou de Tempel des Geestes zijn. En daarom kon Jezus, toen zijn leven bedreigd werd, het betuigen: „Breek gijlieden dezen Tempel af en ik zal hem in drie dagen weder opbouwen".

Altoos bij Jezus dit bezig zijn met den Tempel op Sion. En daarbij telkens weer de tweestrijd tusschen zijn eerbiedige liefde voor het Huis zijns Vaders, en dan het ondergaan van Sion met zijn eigen straks komenden triomf.

In de roerende taal, waarin Jezus op den Olijfberg dit: *Jerusalem, Jerusalem!* uitroept, voelt ge dan ook, hoe nog bij het naderen van zijn sterven Jezus' hart voor Jerusalem klopt. Zoo kon alleen een teleurgestelde liefde in woorden weenen. Het is of ge een moeder haar kind hoort beschreien. Het is een heilige smart die er uiting in zoekt, een wee in heiligen zin, zooals 't alleen Jezus kon aangrijpen.

Nooit iemand had ooit uit Israel zoo diep als Jezus gevoeld, wat het groote werk was, dat God in het volk uit Abraham gesproten, had volbracht. Dat kon alleen Jezus in de volkomenheid gevoelen, omdat in hem de weerzin van het innerlijk-heilige tegen het zondig-wereldsche volstrekt was. Patriarchen en psalmisten en profeten hadden de tegenstelling tusschen Sion en Basan wel meegevoeld, maar toch altoos nog met een afstand, stuksgewijs, naar persoonlijken indruk. Maar voor Jezus was Israel zelf te midden der volken het hoofdstuk van Gods albestuur, waarin de genade haar belichaming had gevonden. Israel onder de volken was voor Jezus de gouden lichtstreep in den donkeren nacht. Niet om wat Israel geweest was, maar om wat Jehova in Israel gewrocht had. Om Jeruzalem; en in Jeruzalem om Sion; en op Sion om het heilige der heiligen in den Tempel.

Toen Ezechiel in het profetisch gezicht het aanzag, hoe Jehova bij de toenmalige verwoesting van Jerusalem zijn Tempel verliet en „de heerlijkheid des Heeren oprees van de vleugelen der cherubs", brak hem reeds de klacht, de smartkreet uit de ziel: „Ach Heere, Heere, zult Gij gansch een voleinding maken met het overblijfsel van Israel?" Wat moet het dan niet voor Jezus geweest zijn, dien tempel te zien, dien tempel te betreden, in dien tempel te aanbidden, en tòch te weten, dat het straks met heel Jerusalem gedaan zou zijn, en dat nogmaals, en nu voor altoos, de onheilige wereld over Jerusalem zou triomfeeren.

Jezus stond niet buiten zijn volk, maar voelde zich met zijn volk één. Zoon des menschen, maar toch altoos David's spruit en uit Maria geboren. En dan te doorzien, zooals niemand vóór hem 't doorzag, wat ondoorgrondelijke genade aan Israël beschikt was, wat wondere openbaring Gods aan Israël op Sion was ten deel gevallen, wat heilige gemeenschap op Sion God voor zijn volk ontsloten had, en dan al dat volk zich in den tempel te zien verdringen en naar den tempel te hoop te zien loopen, dat ooren had maar er niets van hoorde, en oogen had maar er niets van zag, — moest 't hem niet door het hart snijden? Die volkomen mislukking van de proef met Israël genomen. Dat mislukken zelfs van de ballingschap en van het herstel uit die ballingschap, dat aan Israël beschoren was. Voorheen de afgodische verzoeking waarin Gods volk bezweek, en, toen eindelijk dat afhoereeren uit had, de algeheele verstijving van Israëls geestelijke adel in zondig-geestelijk egoïsme; Sadducceesch bij den één, Farizeesch bij den ander. En nu geen redding meer mogelijk, de ondergang voor altoos dreigend en naderend met rasse schreden. *„Jeruzalem, Jerusalem*, hoe menigmaal heb ik uw kinderen willen bijeenvergaderen, gelijk een hen haar kiekens bijeenvergadert onder de vleugelen, maar gij hebt niet gewild. Zie, uw huis worde u woest gelaten!"

En nu verstaan we het, dat ge in zulk een uitroep de diepte van Jezus' Godmenschelijke ontferming bewondert, die, zelfs in het aanzeggen van het ontzettendst oordeel, zulk een roerende teederheid van het teleurgestelde mededoogen te mengen wist, maar toch, er is hier meer. Zoo kon niet spreken *dan wie er zelf onder leed*. Leed om de verijdeling van het werk Gods door menschelijke hardnekkigheid; leed om die verstokte schare, die reddeloos verloren ging; leed om den jubel die nogmaals als in Nebucadnezar's dagen uit de heirscharen van den vijand zou opgaan, als straks weer de tempel in vlammen opging; leed om wat in het insinken van al dat heilige ook zijn eigen ziel wondde. Immers dat alles is door Jezus menschelijk doorleefd of doorworsteld. Zeker, ook uit de asschе van dezen brand zou een nog heerlijker toekomst dagen. De dagen zouden komen, dat het voorhangsel van den tempel scheurde, dat Gods heilige tegenwoordigheid nogmaals den tempel verliet, dat niemand meer in Jeruzalem zou aanbidden, en dat de ware aanbidders den Vader zouden aanbidden in geest en waarheid, en Jezus hart doortrilde het helder beset, hoe zijn sterven op Golgotha dit alles zou verwerkelijken; maar de overgang zou ontzettend zijn. Een breken met al het heilige dat in het verleden lag. Een zich losscheuren met zijn hart van wat ook hem met zoo heiligen eerbied vervuld had. Onze menschelijke natuur had Jezus aangenomen, en daarom moest dit alles menschelijk door Jezus ten einde toe worden doorgestaan.

Nooit iemand had als Jezus zoo diep en zoo ten volle het werk Gods in Israel doorzien en aangebeden, en nooit iemand is als Jezus al dit heilige van zijn hart gescheurd. Ongetwijfeld, Jezus wist ook, waarop dit alles zou uitloopen en hoe zalig de voleinding er van zou zijn. Maar al weet en al gelooft ge vastelijk van een kind, dat u door den dood ontrukt wordt, dat het straks met Gods engelen daarboven zal juichen, — dat sterven grijpt u toch aan, ontroert u toch in uw hart, en ontlokt aan uw oog toch een traan van diepen weemoed. En dit nu was hier het lijden van uw Heiland. Hij zag Israel sterven. Hij zag het werk van Gods genade in Israel ondergaan. En al wist Hij dat 't zoo moest, dat 't niet anders kon, en dat in 't eind toch het werk van Gods genade zou triumfeeren, ja, dat hijzelf dien triomf voorbereiden moest in zijn sterven, toch greep *het sterven van Israel* hem diep in het hart aan, en het is in dien uitroep van: *Jeruzalem, Jeruzalem!* dat dit lijden van zijn Godmenschelijk hart zich uitte.

Dr. A. K.

Amsterdam, 3 Maart 1911.

Te Beverwijk, waar de vrijzinnigen jarenlang de macht in handen hadden en alleen vrijzinnige predikanten beroepen werden, zijn de hekken thans verhangen.

De laatste predikant, die nog door den modernen Kerkeraad beroepen werd, omdat hij als „vrijzinnig" bekend stond, schijnt daarna van overtuiging veranderd te zijn en werd orthodox. Dat dit een tegenvaller was voor de vrijzinnigen, is te begrijpen, te meer omdat de predikant, door hun toedoen beroepen, nu weigerde zijn kansel aan moderne collega's af te staan. Zelfs een officieel verzoek van het Bestuur der vereeniging van Vrijzinnigen te Beverwijk om op enkele Zondagen het kerkgebouw te mogen gebruiken, werd door den Kerkeraad, die blijkbaar eveneens orthodox werd, afgeslagen, omdat hij dit verzoek in strijd achtte met Art. 11 van het Algemeen Reglement, dat handhaving van de leer der Hervormde Kerk aan hare ambtsdragers voorschrijft.

Natuurlijk zijn de vrijzinnigen over deze weigering bitter boos. De *Kerkbode*, van vrijzinnige zijde uitgegeven, acht dit beroep op Art. 11 een dwaasheid, omdat de Hervormde Kerk hare leer reeds lang niet meer handhaaft of handhaven kan, daar duizenden van hare leden en tal van voorgangers openlijk met die leer hebben gebroken. En ten tweede, omdat de Synode bij de aanvaarding van het predikambt niet de belofte eischt, dat men de leer der Kerk zal handhaven, maar alleen dat men „overeenkomstig beginsel en karakter der Hervormde Kerk hier te lande, het Evangelie van Jezus Christus zal verkondigen." Aangezien dit beginsel en karakter der Hervormde Kerk in de practijk vrijwel er op neer komt, dat de Hervormde Kerk er *geen beginsel* er *geen karakter* op na houdt (laat ze zelfs geen godloochenaars, Boeddisten en socialisten als predikanten toe?) kan ook een moderne dus met een geruste conscientie deze belofte afleggen en is hij dientengevolge een *wettig* predikant in de Hervormde Kerk.

Dat we op zichzelf de daad van Beverwijk's Kerkeraad goedkeuren als een daad van trouw tegenover den Koning der Kerk, spreekt wel vanzelf. Een Kerkeraad, die het kerkgebouw afstaat voor een godsdienstoefening, draagt de verantwoordelijkheid voor wat daar gepredikt wordt. En wanneer een modern predikant daar zal optreden, om den Christus der Schrift te verloochenen, dan mag de Kerkeraad hiertoe de hand niet leenen. In zooverre achten we het besluit van den Kerkeraad volkomen juist, en we hopen, dat bij dit besluit ook zal handhaven, wanneer straks bij eventueele vacature de moderne ringpredikanten den dienst willen vervullen.

Maar hoe beslist we dit besluit van den Kerkeraad goedkeuren, toch blijkt uit dit geheele geval opnieuw, hoe onwaar de verhoudingen in de Hervormde Kerk zijn.

Ze houdt er officieel een belijdenis op na, die haar ambtsdragers moeten handhaven, en ze maakt de mazen van haar proponentsformule met opzet zoo wijd, dat ieder er door heen zwemmen kan. Ze stelt moderne predikanten als wettige ambtsdragers der Kerk aan en laat tegelijk toe, dat aan deze ambtsdragers de kansel ontzegd wordt door een kerkeraad, omdat ze de meest fundamenteele leerstukken der Kerk loochenen. Ze erkent moderne leden als wettige leden der Kerk, en ze weigert in hunne godsdienstige behoeften te voorzien. Dit alles is een meten met twee maten, dat voor elk rechtsbesef stuitend is, en het toont opnieuw, hoe een Koninkrijk, dat tegen zichzelf verdeeld is, niet bestaan kan.

Intusschen, hoe droef zulke toestanden in de Hervormde Kerk zijn, we protesteeren daarom niet minder ernstig tegen de onjuiste conclusie, die een roomsch orgaan, de *Nieuwe Haarlemsche Courant*, naar aanleiding van dit geval trok, alsof deze innerlijke verdeeldheid en onmacht der Hervormde Kerk om de leer te handhaven, nu de wettige vrucht zou wezen van de beginselen der Reformatie. De vrijheid van geweten om het Woord Gods te mogen onderzoeken, waarvoor onze Reformatoren tegen Rome opkwamen, heeft niets te maken met de vrijheid, waarvoor het modernisme pleit, om in de Kerk alles te mogen leeren, wat men maar wil. Noch Luther, noch Zwingli, noch Calvijn hebben die leervrijheid in de Kerk ooit gewild. En men doet aan de Kerkhervorming der 16e eeuw geen grooter onrecht, dan wanneer men haar beginsel en karakter beoordeelen wil naar de jammerlijke carricatuur, die, helaas, van het Protestantisme in het Hervormde genootschap wordt gevonden.

Niet ten onrechte heeft de *Nederlander*, naar aanleiding van wat onlangs op de vergadering der Christelijk Historische partij plaats vond, tegen het *kerkisme* gewaarschuwd, dat bij sommige predikanten in de Hervormde Kerk steeds krasser vormen aanneemt.

We verheugen er ons in, dat van deze gezaghebbende zijde zulk een waarschuwing uitging, omdat deze vermaning metterdaad broodnoodig was. Er is bij sommige predikanten in de Hervormde Kerk een drijven, om bij alles aan de Hervormde Kerk de eereplaats te verzekeren; wat de saamwerking met andere partijen, en dat niet alleen op politiek gebied, uiterst moeilijk maakt. Men wil *Hervormde* scholen met den Bijbel hebben, men richt *Hervormde* werkliedenvereenigingen op, men zorgt voor *Hervormde* Kweekscholen, men spreekt reeds van een *Hervormden* jongelingsbond. Zoo wil men overal niet de Gereformeerde belijdenis, maar het uitwendig lidmaatschap van de Hervormde Kerk als maatstaf laten beslissen, met het uitgesproken doel om daardoor de Hervormde Kerk weer als *de Nationale Kerk* in ons volksleven een allesbeheerschende plaats te laten innemen.

Nu is liefde voor de Kerk, waartoe men behoort, zeker op zichzelf niet af te keuren, maar deze liefde voor de Kerk is heel wat anders dan het Kerkisme, de ziekelijke neiging om de eigen Kerk als de spil te beschouwen, waarom heel het nationale leven draaien moet, en de macht van de Kerk te willen uitbreiden over heel het maatschappelijke, sociale en politieke leven. Dit is een overschatting van de beteekenis der eigen Kerk, die niet op protestantsch, maar op roomsch gebied thuis hoort. En het is wel eigenaardig, dat dezelfde predikanten, die uit antipapisme vuur en vlam spuwen tegen een coalitie met de Roomschen, zich daarbij zelf laten leiden door een beginsel, dat een zeer roomschen bijsmaak heeft.

Toch is dit niet ons eenige bezwaar. Indien men de machtspositie, die de Gereformeerde Kerken vroeger bezeten hebben, weer opvorderde voor een Kerk, die in het middelpunt van ons volksleven stond, krachtig door onwankelbare trouw aan hare belijdenis, vaststaande in het geloof aan de Heilige Schrift en als een zout inwerkende op ons volk om de ordinantiën Gods voor het zedelijk leven te handhaven, dan zouden we tot op zekere hoogte dat drijven nog kunnen begrijpen. Maar nu de belijders in de Hervormde Kerk zelf steen en been klagen over de hopelooze verwarring, die in hun Kerkgenootschap heerscht; nu deze Kerk allerlei wind van leering toelaat en niet schroomt zelfs socialisten en Boeddisten als predikanten aan te stellen, en ieder erkent, dat het toenemend verval van geloof en zeden voor een goed deel de schuld is van deze ongelukkige Volkskerk, wordt het toch al te dwaas, wanneer men voor zulk een belijdenislooze en tuchtlooze Kerk de eereplaats opeischt. En het schijnt ons een zeer veeg teeken, wanneer men daarbij van orthodoxe zijde alleen oog heeft voor de *uitwendige* machtspositie der Kerk, terwijl men haar *innerlijk* leven aan het bederf ten prooi laat.

Intusschen, waar we dit zondig kerkisme afkeuren in de predikanten der Hervormde Kerk, daar worde met dubbele zorg gewaakt, dat het in onze eigen kringen niet binnensluipe. Kerk en Staat behooren gescheiden te blijven, en de Kerk matige zich toch niet een taak en roeping aan, die voor haar niet is weggelegd. De Kerk is een *geestelijke* macht, die door de bediening des Woords op de conscientiën heeft in te werken, maar die niet als een soort censor morum van de Overheid heeft op te treden of bij de wetgeving des lands haar de rechte wegen heeft voor te schrijven. Zoo iets heeft onze Heiland nooit gedaan; aan zoo iets hebben de Apostelen van Christus nimmer gedacht; daarvan vindt men bij de eerste Christelijke Kerk geen spoor. Door het toch te willen doen, matigt de Kerk zich een macht aan, die haar in Gods Woord niet geschonken is en die, in stee van haar in de publieke opinie te verheffen, haar juist verlagen moet. Een Kerk, van wie op geestelijk gebied kracht uitgaat, staat in de schatting van het volk hoog; maar een Kerk, die in het politiek strijdgewoel zich waagt, verliest haar invloed en eere.

We zijn daarom dankbaar, dat in meer dan één politiek orgaan in den jongsten tijd onze Kerken werden gewaarschuwd, om dezen weg niet op te gaan. Er is voor die waarschuwing metterdaad oorzaak. Wie in de pers de verslagen onzer classicale vergaderingen naleest, vraagt zich haast af, of onze kerkelijke vergaderingen soms politieke colleges of antirevolutionaire propagandaclubs geworden zijn. Alle kerkelijke zaken staan op den achtergrond; zelfs terwijl er een Generale Synode op komst is, is er nauwelijks één belangrijk voorstel voor ons eigen kerkelijk leven aan de orde; aller aandacht concentreert zich op politieke quaesties, als wederinvoering van de doodstraf, herziening van Art. 171 der Grondwet, critiek op de ingediende Armenwet. Er waait door onze Kerken een politieke moesson, die voor de ontwikkeling van ons kerkelijk leven verre van gunstig is, en die ook naar buiten een weinig verheffenden indruk maakt.

Moge daarom het verkeerde van deze strooming worden ingezien. Onze Generale Synode zal op deze wijze haar agendum met tal van politieke quaesties overladen vinden, die haar veel tijd zullen rooven en haar arbeid met machteloosheid slaan.

Onder hoog patronaat is ook in ons land een vereeniging van „padvinders" opgericht, die ten doel heeft hetzelfde voor onze jongens te doen, wat Baden Powell met zijn boy scouts voor de Engelsche jongens heeft gedaan.

Het doel dezer vereeniging is metterdaad uitstekend. Ze wil onze jongens wennen aan orde, gehoorzaamheid en tucht en onder hen een kloeken, mannelijken geest aankweeken. Ze wil ze leeren trouw te zijn jegens elkander, hulpvaardig en vriendelijk jegens allen. Ze wil hun liefde en eerbied inboezemen voor Koningin en Vaderland. Ze wil onze jongens meenemen naar bosch en veld, om ze van de frissche buitenlucht te doen genieten en ze te harden tegen allerlei ongemak. En ze heeft door pakkende propagandalitteratuur, door haar militaire inrichting, door haar eigenaardig kostuum en door het ietwat avontuurlijke in haar naam, rangen en geheimzinnige teekens de harten onzer jongens al stormenderhand veroverd.

Met het doel dezer vereeniging sympathiseeren we dan ook van harte. Ze is veel beter dan de zoogenaamde sport, die tegenwoordig den toon aangeeft, omdat ze niet in de eerste plaats ontwikkeling van lichaamskracht, maar *vorming van het karakter* beoogt. En niets zal ons liever zijn, dan wanneer ook onze jongens zich bij deze vereeniging kunnen aansluiten.

Te meer klemt daarom de vraag, die in de pers aan de orde is gesteld, of de *belofte*, die bij de toetreding tot deze vereeniging gevorderd wordt, uit ethisch oogpunt te verdedigen is. Deze belofte luidt letterlijk aldus:

1. Ik zal ernstig trachten mijn plicht te doen tegenover God, Koningin en Vaderland.
2. Ik zal mijn best doen iedereen te helpen waar ik kan.
3. Ik zal de Padvinderwet gehoorzamen.

Deze belofte moet dan bekrachtigd worden met de woorden: Ja dat beloof ik, terwijl daarbij tevens de drie vingers der rechterhand opgestoken moeten worden; wat wel niet als cedsaflegging bedoeld is, maar toch zeer sterk daaraan herinnert.

Tegen het afleggen dezer belofte is, zoowel van moderne als van socialistische zijde, bezwaar gemaakt. Dr. J. Hooykaas schreef er een stuk tegen in de *Hervorming* en riep allen, die zijn bezwaar deelden, op om hiervan aan het Hoofbestuur mededeeling te doen. Deze bezwaren zijn tweeërlei. Vooreerst merkte hij op, dat de vereeniging, door het eischen dezer beloften, kinderen van atheïsten, socialisten, twijfelaars enz. buiten sluit, want deze kunnen geen trouw aan God, Koningin en Vaderland beloven. En in de tweede plaats achtte hij het bedenkelijk, dat jongens op zoo jeugdigen leeftijd (12 à 13 jaar), waarop van een gevestigde overtuiging nog geen sprake kan wezen, tot het afleggen van zulk een belofte geprest zouden worden. Menige jongen toch zal, om de materieele voordeelen aan deze vereeniging verbonden, deze belofte afleggen, zonder iets van de zedelijke beteekenis dezer belofte te gevoelen. Hij spreekt daarom van een „afgepingelde geloofsbelijdenis" en van „ronselarij".

Het eerste bezwaar kunnen we laten rusten, want het spreekt wel vanzelf, dat we dit bezwaar niet alleen niet deelen, maar de ongelukkige neutraliteitsidee, die hierachter schuilt, zelfs zoo beslist mogelijk verwerpen. Het is toch al te dwaas, dat ter wille van enkele socialisten en atheïsten, in een nationale vereeniging niet meer van God, Koningin en Vaderland zou mogen gesproken worden. Veeleer zijn we dankbaar, dat door deze belofte de kinderen van atheïsten en socialisten buitengesloten worden. Want den omgang met zulke kinderen zouden we in een vereeniging, die zoo sterk den nadruk legt op onderlinge kameraadschap, niet zonder gevaar achten voor de jeugd. In dat opzicht zijn we het van harte eens met het protest, dat èn het *Handelsblad* èn het *Centrum* tegen Dr. Hooykaas lieten hooren. Het geloof aan God, de trouw aan de Koningin en de liefde voor het Vaderland, die de vereeniging als voorwaarde aan haar leden stelt, zijn wel de fundamenten, waarop heel ons nationale leven rust.

Maar hoezeer we dit eerste bezwaar als onjuist verwerpen, het tweede bezwaar van Dr. Hooykaas, dat het afvergen van zulk een belofte op zoo jeugdigen leeftijd uit ethisch oogpunt niet zonder bedenking is, is niet zoo ongegrond, en het gaat niet aan, om met het *Handelsblad* te zeggen, dat de theologen hier nu eens geen roet in het eten moeten werpen met hun conscientiebezwaren. Reeds over het algemeen achten we het afleggen van zulke *beloften* in een particuliere vereeniging niet wenschelijk, en de sacramentale vorm, die aan de aflegging dezer belofte bij de padvinders gegeven wordt en die min of meer den indruk maken moet op de jongens, alsof ze een eed doen, maakt dit bezwaar nog ernstiger. Het woord van Christus: laat uw ja, ja en uw neen, neen zijn, geldt ook hier. Inzonderheid geldt ons bezwaar echter de derde belofte, waarin gehoorzaamheid beloofd wordt aan de voorschriften der meerderen. Op zichzelf reeds hebben we er bezwaar tegen, dat zulk een belofte van absolute gehoorzaamheid in een particuliere vereeniging wordt afgelegd. Gehoorzaamheid is men schuldig aan de Overheid, aan de ouders, aan de meerderen, die God over ons gesteld heeft; maar wanneer met deze wettig over ons gestelde machten de officieren, instructeurs enz. van deze padvindersvereeniging op één lijn gesteld worden, dan gaat dit toch heusch te ver. Blijkbaar heeft men in deze padvindersvereeniging de geheele inrichting van het militaire leger willen nabootsen, en wordt daarom de stiptste gehoorzaamheid van den soldaat tegenover de bevelen van zijn meerdere, ook van deze padvinders geëischt. Maar men vergete tweeërlei niet. Vooreerst, dat het leger een wettig instituut is, waarin dit gezag werkelijk bestaat, terwijl een particuliere vereeniging deze macht niet heeft. En in de tweede plaats, dat in het leger jonge mannen optreden, die tot jaren des onderscheids zijn gekomen en daarom zeer goed weten, dat gehoorzaamheid aan de meerderen altoos haar grens heeft in wat het geweten ons voorschrijft. Bij jongens daarentegen van 12 à 13 jaar, die beloven moeten onvoorwaardelijk alle bevelen hun gegeven, zelfs al zijn ze *verkeerd*, op te volgen, is dit gevoel van zelfstandigheid nog zwak ontwikkeld en zou licht de gedachte kunnen ontstaan, alsof ze door zulk een belofte verplicht waren aan alle bevelen, ook al waren deze zondig, te gehoorzamen. Men zegge niet, dat we hier overdrijven. Op pag. 27 van het boekje *De Padvinder*, waarin de voorschriften der padvindersvereeniging worden behandeld, staat met zoovele woorden: „vergeet ook niet, dat verknochtheid (bedoeld is verknochtheid aan de officieren der vereeniging) *onvoorwaardelijke* gehoorzaamheid inhoudt; de waarlijk trouwe volgeling vraagt niet naar het *waarom* der bevelen zijner hoogeren." En nog sterker op blz. 30: „Leden der Padvinderij moeten er aan denken, dat zij, wanneer zij een hun gegeven bevel *verkeerd* of onrechtvaardig vinden, dit eerst moeten uitvoeren en er daarna over klagen." Wanneer men nu bedenkt, dat deze onvoorwaardelijke gehoorzaamheid, zelfs aan verkeerde of onrechtvaardige voorschriften, beloofd wordt op het eerewoord, en aan de padvinders als eerste maxime wordt ingeprent, dat zij nooit en onder geen geval hun eerewoord mogen breken, dan zal toch ieder toestemmen, dat hierin geen gering gevaar kan schuilen. Natuurlijk zal dit wel niet in dien zin bedoeld zijn, dat de jongens metterdaad verplicht zouden worden tot het opvolgen van bevelen, die in *zedelijken* zin verkeerd zouden zijn; maar men vergete toch niet, dat over de vraag wat zedelijk verkeerd is, zeer groot verschil van meening is, en de padvinder *moet beginnen met de bevelen uit te voeren.* Laat een officier bijv. gelasten, dat er op Zondag een oefening moet gehouden worden, dan zal zulk een jongen allicht denken, dat hij, door aan dit bevel niet te voldoen, zijn eerewoord breekt. Het is voor ons wel een zeer ernstige vraag, of men aan een der leiders van een particuliere vereeniging zulk een *absolute* macht mag toekennen.

Ten slotte zij er ook nog op gewezen, dat het uit ethisch oogpunt ons ook niet onbedenkelijk voorkomt, dat de voorschriften dezer vereeniging den indruk geven, alsof het lidmaatschap van deze padvinders de *grond* moet zijn voor de beoefening van allerlei ethische en sociale deugden. De op zich zelf uitnemende voorschriften, dat men trouw moet zijn aan het gegeven eerewoord, verknocht moet zijn aan zijn meerderen, behulpzaam en vriendelijk moet wezen jegens armen, goed moet zijn voor de dieren enz., worden telkens aangedrongen met het motief: ge moet het doen, *omdat ge een padvinder geworden zijt.* Hierdoor wordt aan het lidmaatschap van deze vereeniging een moreele beteekenis toegekend, die ons — zacht uitgedrukt — onjuist toeschijnt. Wanneer men bijv. leest: het eerewoord van *een lid der padvinderij* moet betrouwbaar wezen, dan klinkt dit toch ietwat zonderling. Ook dit zal wel niet zoo kwaad bedoeld wezen, als het hier uitgedrukt wordt, maar de indruk mag toch niet gegeven worden, alsof de „padvinders" een soort aparte menschen zijn, die er een hoogeren standaard van zedelijkheid op na moeten houden dan gewone menschen. De grondslag van deze zedelijke plichten ligt toch niet in het lidmaatschap van een vereeniging, maar in het geweten of wil men in den eisch van Gods heilige wet. Niet omdat men „padvinder" is geworden en daarom bijzondere verplichtingen op zich heeft genomen, maar omdat onze jongens christelijke jongens zijn, behooren zij zich goed te gedragen.

We spreken deze bezwaren openlijk uit, niet omdat we deze vereeniging afkeuren, maar omdat we zoo gaarne zouden willen, dat haar lidmaatschap ook voor onze jongens mogelijk werd gemaakt. Misschien kan dit, doordat, evenals in Engeland, binnen het algemeene kader afzonderlijke afdeelingen worden opgericht van degenen, die op een ander geloofsstandpunt staan en aan deze afdeelingen een zekere zelfstandigheid van organisatie wordt toegekend.

Naar men ons van betrouwbare zijde mededeelt, is de Algemeene Christelijke Indische Kerk, die te Temanggoeng gesticht was en in de pers niet weinig van zich spreken deed, na een bestaan van slechts luttel maanden weer opgedoekt. Onze zendingsdienaren hebben met beleid en voorzichtigheid in de ietwat vreemde verhoudingen ingegrepen, en vrucht van hun bemoeiing is geweest, dat de geloovigen te Temanggoeng weer tot de Gereformeerde Kerk zijn teruggekeerd en hun aanvrage bij de Regeering, om als Algemeene Christelijke Indische Kerk erkend te worden, hebben ingetrokken. Ds. Hoekman is nu